

1987, 24. března – Výzva „Zastavte politické procesy!“ mluvčích Charty 77 Jana Litomiského, Libuše Šilhánové a Josefa Vohryzka, místopředsedy Mezinárodní federace pro lidská práva Ladislava Lise a Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných k zastavení politických procesů v Československu adresovaná Kanceláři prezidenta republiky, předsednictvu vlády ČSSR, Federálnímu shromáždění ČSSR a ministru spravedlnosti ČSR (dokument Charty 77 č. 19/87).

V posledních dnech se nejvyšší státní představitelé obracejí k občanům s výzvami, aby se činorodě a kriticky podíleli na přestavbě a reformě československé společnosti. Současně celá řada občanů čeká – někteří na svobodě, někteří ve vazbě – na procesy jenom proto, že vyjadřovali své kritické názory a smýšlení a poukazovali na nedostatky v činnosti státních úřadů a veřejných institucí nebo rozvíjeli nezávislou kulturní a náboženskou činnost.

Tak dne 26. března má proběhnout u Nejvyššího soudu odvolací řízení v trestní věci proti čtyřiapadesátiletému železničáři z Přerova Františku Adamíkovi.¹ Krajský soud v Ostravě jako soud prvního stupně ho odsoudil ke dvěma letům odnětí svobody za rozšiřování převážně náboženské literatury. Podle našich neúplných znalostí je to již třetí soudní proces politického charakteru, který má proběhnout v březnu. Za kritiku poměrů ve státě a v továrně a poslech zahraničního rozhlasu byl ke třem rokům odsouzen Ervín Motl, signatář Charty 77, a spolu s ním Jindřich Bláha a Milan Svatoš;² nejvyšší soud tento absurdní rozsudek 6. března potvrdil. V ostudném procesu s funkcionáři Jazzové sekce Svazu hudebníků byli obžalováni odsouzeni nikoliv za hospodářské delikty, jak tvrdí prokurátor a soud, ale za kulturní činnost sekce, kterou se úřady marně snažily administrativně potlačit.³ Dvě další hlavní líčení – s evangelickým duchovním a signatářem Charty 77 Janem Dusem z Neratovic a bratry Wonkovými z Vrchlabí – která měla začít u dvou pražských soudů

dne 17. března, byla odročena.⁴ Pro podvracení republiky a pro pobuřování zde mají být souzeni lidé za to, že se obraceli na státní orgány se stížnostmi, podněty a návrhy. Odročení jejich procesů na pozdější, z mocenského hlediska zřejmě vhodnější dobu, může být dalším důkazem toho, že tyto postihy mají ryze politický charakter. Případ Jana Dusa i trestní věc proti Pavlu a Jiřímu Wonkovým jsou přitom uměle prodlužovány: obvinění jsou již 10 měsíců ve vazbě. Také šestadvacetiletému dělníkovi z Brna Petru Pospíchalovi, signatáři Charty 77 a členu VONS, který je rovněž ve vazbě, hrozí v nejbližší době proces: má v něm být souzen hlavně pro rozšiřování materiálů Charty 77 a polských nezávislých publikací.⁵ Hlavní líčení s katolickým knězem Štefanem Javorským pro maření státního dozoru nad církvemi a náboženskými společnostmi bylo v únoru odročeno, a lze tedy předpokládat, že bude pokračovat v nejbližší době.⁶ Rovněž katolický aktivista Michal Mrtvý, který byl po sedmi měsících vazby propuštěn, očekává nové projednávání svého případu, přičemž mu po úspěšném odvolání prokurátora hrozí nepodmíněný trest.⁷ Tento výčet není samozřejmě úplný, mnohé podobné případy bohužel zůstávají utajeny a unikají pozornosti československé a mezinárodní veřejnosti.

Politických procesů je v této době tak neobvykle mnoho, že to lze vysvětlit jen jako projev určitých politických záměrů. Jejich oběťmi jsou vesměs občané, kteří ve shodě s ústavou ČSSR a s přijatými mezinárodními pakty uplatňovali svá práva a vyvíjeli činnost, jejíž společenské prospěšnosti nemůže být pochyb. Vyzýváme vás proto: zastavte politické procesy, propusťte na svobodu všechny politické vězně, všechny ty, kdož jsou vězněni pro své přesvědčení, víru, kritické postoje, obhajobu lidských práv nebo nezávislou kulturní činnost!

*Informace o Chartě 77, r. 10, 1987, č. 5, s. 2–3.*⁸

POZNÁMKY

- ¹ K případu Františka Adamíka viz sdělení VONS č. 491, 552, 575, 576, 578, 589, 603, 613, 629, 647 a 655, dokumenty č. 494, 555, 578, 579, 581, 592, 606, 616, 632, 650 a 658.
- ² K případu Ervína Motla a spol. viz sdělení VONS č. 605, 616, 621 a 738, dokumenty č. 608, 619, 624 a 741, a dokument č. 1183.
- ³ K případu funkcionářů Jazzové sekce viz sdělení VONS č. 467, 508, 555, 559, 599, 607, 619, 624, 630, 639, 659 a 665, dokumenty č. 470, 511, 558, 562, 602, 610, 622, 627, 633, 642, 662 a 668.
- ⁴ K případu Jana Dusa viz sdělení VONS č. 514, 515, 527, 565, 581, 615, 620 a 653, dokumenty č. 517, 518, 530, 568, 584, 618, 623 a 656. K případu Jiřího a Pavla Wonkových viz sdělení VONS č. 536, 544, 585, 625, 626, 638, 640, 648, 649, 667, 673 a 859, dokumenty č. 539, 547, 588, 628, 629, 641, 643, 651, 652, 670, 676 a 863.
- ⁵ K případu Petra Pospíchala viz sdělení VONS č. 602, 610, 611, 646, 726, 981 a 1075, dokumenty č. 605, 613, 614, 649, 729, 985 a 1079.
- ⁶ K případu Štefana Javorského viz sdělení VONS č. 528, 628, 635 a 643, dokument č. 531, 631, 638 a 646.
- ⁷ K případu Michala Mrtvého viz sdělení VONS č. 551, 579, 584, 593, 595, 612, 689, 692, 697, 705, 716 a 784, dokumenty č. 554, 582, 587, 596, 598, 615, 692, 695, 700, 708, 719 a 787.
- ⁸ V Informacích o Chartě 77 vyšla výzva pod názvem „Zastavte politické procesy!“.